

Celek (v čase)

V minulosti se zcela vžilo užívání spojení, z čeho že se „skládá“ nějaký celek (například lidské tělo). Už většinou ani nemyslíme na to, že také „tělo“ není „složené“, ale „srostlé“. Když něco poskládáme „dohromady“, vznikne „hromada“, ale žádný „celek“. Na to ve starém Řecku poukázal dosti výrazně už Hérakleitos z Efezu, a zároveň se pokusil naznačit alespoň směr řešení otázky, čím se vlastně celek liší od pouhé hromady (pouhého agregátu), poukazem na „LOGOS“ (zlomek B 124 v kombinaci se zlomkem B 1). Nám už dnes slovo LOGOS moc neříká, resp. říká nám něco jiného, než co měl na mysli sám Hérakleitos (došlo k tomu vlivem jiných pramenů, m.j. pozdně židovských a křesťanských); ono to řecké slovo LOGOS mělo ostatně už ve starém Řecku mnoho významů, a různí myslitelé je často obdařovali ještě jinými, dalšími významy; a protože z těch nejstarších myslitelů ještě před Sokratem se nám zachovaly jen kratší nebo delší výroky, které dokonce v řadě případů postrádaly rozsáhlejší kontext, bez něhož nejsou a nemohou být dost určité a už vůbec ne jednoznačné, a který je pro porozumění významu na daném místě užitého slova velmi důležitý, často nepostradatelný, musíme se pokoušet dost odvážně onu myšlenku, ono předpokládané pojetí rekonstruovat, nově – a tedy dost „po svém“ – myslit a promyslit. .

(Písek, 090520-1.)